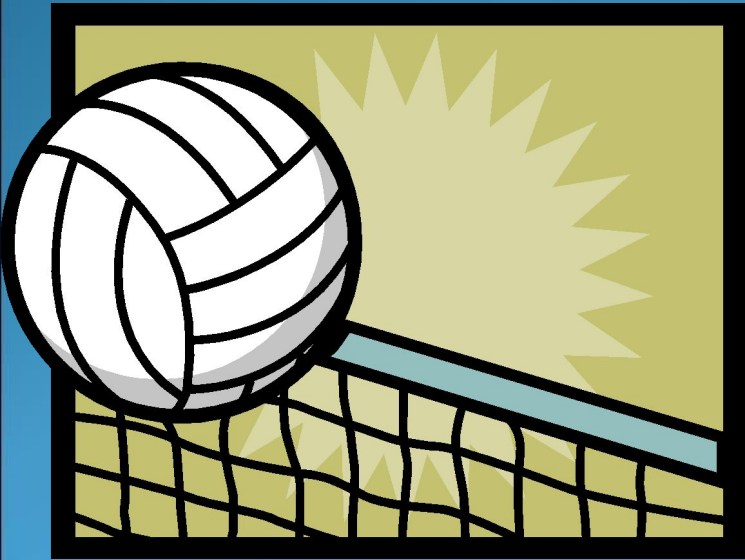

Історичний нарис розвитку волейболу за кордоном та на Україні

підготував:
Вчитель фізичної культури
Петропавлівського НВК
Бабич О.В.

Волейбол – один із найбільш захоплюючих і масових видів спорту, який одержав усенародне визнання. Як один із видів спортивних ігор грає велику роль у системі фізичного виховання, сприяючи усебічному фізичному розвитку, моральному і естетичному вихованню підростаючого покоління. Його відрізняє багате і різноманітне рухове утримування, високий темп ігрової діяльності, миттєва зміна напрямку і швидкості руху, висока емоційність, оволодіння спритністю і витривалістю. Гра у волейбол потребує від фізичних можливостей максимального прояву, вольових зусиль і вміння користуватися надбаними навичками. Завдяки своїй емоційності гра у волейбол є не тільки засобом фізичного розвитку, але й активного відпочинку. Висока динамічність, емоційність та інші її особливості пред'являють великі вимоги як до фізичного розвитку, так і до виконання технічних і тактичних прийомів гри.

Історичний нарис розвитку волейболу за кордоном та на Україні

За час свого існування волейбол пройшов значний шлях розвитку та становлення і став однією з наймасовіших та найулюбленіших ігор, в яку грають чоловіки та жінки різного віку, вчені і школярі, державні діячі і селяни, військові та пенсіонери, космонавти і шахтарі, грають в спортивних залах та на відкритих майданчиках, на лісових галявинах, на пляжах, в парку, на снігу. Волейбол, яким ми його знаємо сьогодні, це далекий відгук витоків одного з найпопулярніших міжнародних видів спорту. У 1995 році, спортивна громадськість святкувала 100-річчя з дня народження волейболу. Офіційною датою народження цієї гри вважається 1895 рік.

Американський викладач фізкультури з Геліокського коледжу (штат Массачусетс) Вільям Дж. Морган оголосив про винахід гри волейбол у 1897 році, правила якої склалися з **десятьох пунктів**:

1. Розмітка майданчика.
2. Приналежності для гри.
3. Розмір майданчика 25x50 футів (7,6x15,1 м).
4. Розмір сітки 2x27 футів (0,61x8,2 м). Висота сітки 6,5 футів (198 см).
5. М'яч - гумова камера у шкіряному або полотняному футлярі, окружність м'яча 25-27 дюймів (63,5-68,5 см), вага 340 р.
6. Подача. Гравець, який виконує подачу, повинен стояти однією ногою на лінії і вдаряти м'яч відкритою долонею. Якщо допущена помилка при першій подачі, то подача повторюється.
7. Рахунок. Кожна не прийнята гравцем подача дає одне очко. Очки зараховуються тільки при власній подачі. Якщо після подачі м'яч на боці суперників які подають і вони припускаються помилки, то гравець, що подає, змінюється.
8. Якщо м'яч під час гри (не при подачі!) потрапляє в сітку, - це помилка.
9. Якщо м'яч потрапляє на лінію, - це вважається помилкою.
10. Кількість гравців не обмежено.

Є відомості, що в подібні ігри люди грали сотні і тисячі років тому, в самих різних районах земної кулі - у Європі, у Центральній і Південній Америці. Збереглися хроніки давньоримських літописців, що датуються III в. до н.е., у яких описується гра, що нагадує волейбол: по невідомо з чого зробленому м'ячу гравці били кулаками. Крім того, відома давня гра за назвою фаустбол, у яку грали ще в 1500 році. Суть гри зводилася до того, що по 3-6 гравців із кожної команди прагнули перебити м'яч через невисоку стіну на площадку суперника. Згодом фаустбол набув популярності в Європі і видозмінився. Кам'яну стіну замінили шнуром, натягнутим між деревами, розміри майданчика скоротили і строго обмежили кількісний склад гравців - по 5 чоловік у кожній команді. М'яч можна було перебивати на бік суперника кулаками або передпліччям, і кожній команді приділялося по 3 торкання м'яча. Величезний майданчик і малий кількісний склад учасників гри привели до появи нового пункту правил, по якому м'яч міг один раз упасти на бік суперника і його дозволялося повернути лише одним торканням. Гра перебувала з двох таймів по 15 хвилин.

Офіційно роком народження волейболу прийнято вважати 1895 рік, а його першовідкривачем У. Дж. Моргана. Уже через рік після свого виникнення, у 1896 р., гра "мінтонет" була подана громадськості на конференції ІМКА (Союз християнської молоді) у Спрингфілде (штат Массачусетс, США). Ця асоціація згодом стала активним ініціатором поширення волейболу. Оскільки основна ідея гри полягала в тому, щоб ударяти руками по м'ячу, примушуючи його перелітати через сітку, професор Альфред Хальстед запропонував перейменувати "мінтонет" у "волейбол", що в перекладі означає м'яч, що літає. У 1897 р. фахівцями був зроблений короткий звіт про волейбол і правила гри, що був включений в офіційний довідник атлетичної ліги Асоціації молодих християн. У 1900 р. волейбол вийшов за межі США і почав швидко поширюватися в інших країнах світу, набуваючи велику популярність. Спочатку Канада, а потім Індія, через яку гра проникає в країни Азії. Початок 1900 років ознаменувався переможним ходом волейболу: у 1905 р. він з'явився на Кубі, у 1906 р. у Китаї, 1908 р. у Японії.

До 1909 р. відносяться перші репортажі у ЗМІ про волейбол у Пуерто-Рико, у 1910 р. у волейбол вже грали в Перу і на Філіппінах, у 1912 р. він з'явився в Уругваї, у 1914 р. ця гра прийшла в Англію, завдяки Асоціації молодих християн, а в 1917 р. - у Мексику і Францію, через рік волейбол в Італії, у 1919 р. - у Чехословаччині, у 1923 р. волейбол з'являється в африканських країнах: Єгипті, Тунісі, Марокко, у 1924 р. в Іспанії і Югославії, а через рік у Голландії.

У 1900 році американською фірмою "Spalding" були виготовлені перші волейбольні м'ячі. В даний час лідерство у виробництві м'ячів для офіційних змагань з волейболу міцно утримує японська корпорація "Mikasa", англійські фірми "Molten" та "Wilson". В тому ж 1900 р. були прийняті перші офіційні правила гри.

Офіційно становлення змагань з волейболу з визначеним регламентом і порядком проведення відбувалося на початку 20-х р. В ці роки починають проводитися неофіційні міжнародні турніри. Так, у 1913 р. були проведені перші Паназіатські ігри за участю 16 чоловічих команд, у числі яких були команди Китаю та Філіппін.

У 1913 р. волейбол був включений у програму Далекосхідних ігор у Манілі, а незадовго до початку першої світової війни американські військові підрозділи, які використовували волейбол як гру для відпочинку, вперше продемонстрували її в Європі. Це дало потужний поштовх розвитку гри в багатьох країнах.

У 1921 р. були проведені Далекосхідні Азіатські ігри і перший національний чемпіонат Японії серед чоловіків. Декілька пізніше, у 1922 р., був проведений перший офіційний чемпіонат з волейболу під керівництвом Асоціації молодих християн у США і Канаді. У цьому ж році пройшов перший національний чемпіонат серед чоловіків у Чехословачині.

У 1929 р. Національний Олімпійський комітет Центральної Америки включає чоловічий волейбол в Олімпійські регіональні ігри на Кубі. У цьому ж році проводяться перші національні чемпіонати в США і Польщі. Також були проведені перші міжнародні змагання в Європі: в Англії відбувся турнір за участю команд Польщі, США і Франції.

Згодом волейбол набув міжнародного визнання, і вже в 1922 р. США

виступили з пропозицією включити цю гру в програму Олімпійських ігор.

Далі волейбол розвивається за наступним сценарієм.

У 1932 р. жіночий волейбол включений в Олімпійські регіональні ігри в Сальвадорі. У США публікується перший підручник з волейболу.

Починаються перші чемпіонати в СРСР. Нова тактика створюється за допомогою синтезування Далекосхідного захисту і Європейської атаки.

Однак до початку 30-х р. волейбол був в основному грою для відпочинку.

До середини 30-х р. проводиться декілька міжнародних турнірів і національні чемпіонати в багатьох країнах Східної Європи, де клас гри досягав високого рівня. Поступово волейбол стає високотехнічною грою змагального характеру, багатою тактичними і фізичними прийомами. У багатьох країнах світу з'являються національні волейбольні асоціації, зацікавлені в утворенні єдиного централізованого органа керування - міжнародної волейбольної організації, яка могла б взяти у свої руки проведення змагань.

У 1936 р. на конгресі міжнародної федерації з гандболу, що проводився в Стокгольмі, делегація Польщі виступила з ініціативою організувати технічний комітет з волейболу як частину федерації з гандболу. Була утворена комісія, у яку увійшли 13 країн Європи, 5 країн Америки і 4 країни Азії. Членами цієї комісії в якості основних були прийняті американські правила з незначними змінами: виміри проводилися в метричних пропорціях; м'яча можна було торкатися всім тілом вище пояса; після торкання м'яча на блоці гравцю було заборонено повторне торкання підряд; висота сітки для жінок - 224 см; зона подачі була строго обмежена.

Подальша діяльність по створенню міжнародної федерації з волейболу продовжилася в 1936 р. на Олімпійських іграх у Берліні.

З 18 по 20 квітня 1947 р. у Парижі проводиться перший конгрес з волейболу за участю 14 країн (Бельгія, Бразилія, Угорщина, Голландія, Єгипет, Італія, Польща, Португалія, Румунія, США, Уругвай, Франція, Чехословачина і Югославія), на якому була утворена міжнародна федерація волейболу - Federation Internationale de Volleyball (FIVB - ФІВБ), що підняла міжнародний авторитет волейболу.

Першим її президентом був обраний Поль Лібо з Франції. Країнами - засновниками були Бельгія, Бразилія, Італія, Ліван, Польща, Туреччина, Франція, Чехословаччина.

Пізніше для керівництва волейболом у різних районах світу і для представництва ФІВБ на місцях були створені зональні конфедерації: Азіатська (1960), Європейська (1963), Африки і Малагасійської Республіки (1965), Північної, Центральної Америки і Карибського моря (1966).

Цілями ФІВБ є: об'єднання національних федерацій, що керують волейболом у своїх країнах; створення національних організацій; сприяння розвитку волейболу у світі; укріплення дружніх зв'язків між спортсменами і офіційними особами різних країн; проведення офіційних змагань і першостей на засадах солідарності і взаємної допомоги; удосконалювання гри у волейбол та інше.

ФІВБ продовжує кампанію з включення волейболу до програми Олімпійських ігор. І от у 1957 р. з нагоди 53-й сесії МОК, що відбулася в Софії, проводиться показовий міжнародний турнір, покликаний продемонструвати переваги волейболу як видовищного виду спорту.

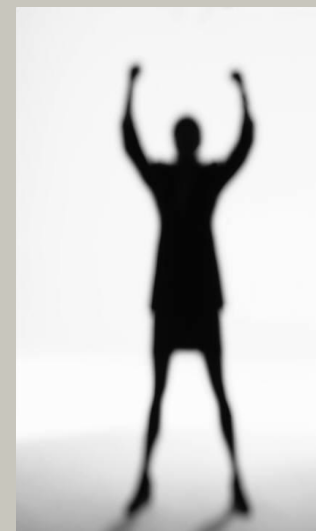
Олімпійське визнання волейбол одержав тільки в 1957 р., але до програми ігор був вперше включений лише на ХУІІІ Олімпіаді 1964 р. у Токію. Тоді в Японську столицю приїхали шість жіночих і десять чоловічих команд.

Першими олімпійськими чемпіонами стали збірні СРСР (чоловіки) і Японії (жінки). На Токійських іграх волейбол відрізнявся атлетизмом. Перевага потужного нападу над обороною була безумовна, тому міжнародна федерація декілька модернізувала правила волейболу.

Гравцям команди, що обороняється, було дозволено при блокуванні переносити руки на бік суперника і вдруге торкатися м'яча після блокування.

Нововведення зрівноважило можливості атаки і захисту. Волейбол став більш швидкісним і емоційним.

Декілька пізніше, у 1962 р., МОК приймає волейбол як олімпійський вид спорту серед жіночих команд.

Історія вітчизняного волейболу, та розвиток волейболу на сучасному етапі на Україні

У нашій минулій країні волейбол почав широко розвиватися в 1920-1921 роках у районах Середньої Волги (Казань, Нижній Новгород). Потім він з'явився на Далекому Сході – у Хабаровську і Владивостоці, а в 1925 році на Україні.

Волейбол тієї пори в жарт називали в країні “грою акторів”. У Москві перші волейбольні майданчики з'явилися в дворах театрів – Мейерхольда, Камерного, Революції, Вахтангова. 28 липня 1923 року в Москві відбувся перший офіційний матч, у якому зустрілися команди Вищих художніх театральних майстерень і Державного технікуму кінематографії.

Першопрохідниками нового виду спорту стали майстри мистецтв, народні артисти СРСР Микола Боголюбов, Борис Щукін, знамениті художники Георгій Ніський і Яків Ромас, гарними гравцями були знамениті актори А.Кторов і Р.Зелена.

З цієї зустрічі і ведеться літочислення нашого волейболу. Однак, існує твердження, що волейбол починався в організаціях, що очолював голова військово-революційного комітету Петроградської Ради Н.І.Подвойский і що саме у Всеобуче, а також у суспільстві будівельників Червоного Стадіону й у піонерів народилися перші волейбольні команди. У січні 1925 року Московська Рада фізкультури розробила і затвердила перші офіційні правила змагань з волейболу. По цих правилах у 1927 році регулярно проводяться першості Москви. Важливою подією в розвитку волейболу в нашій країні став чемпіонат, розіграний під час першої Всесоюзної Спартакіади 1928 року в Москві. У ньому брали участь чоловічі і жіночі команди Москви, України, Північного Кавказу, Закавказзя, Далекого Сходу.

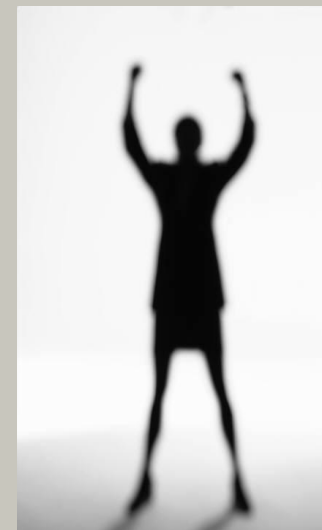
Першими заслуженими майстрами спорту СРСР стали Валентина Осколкова (1942 р.) і Анатолій Чінілін (1944 р.). Їм же були привласнені перші звання "Заслужений тренер СРСР" (1956 р.) Навесні 1932 року при Всесоюзній раді фізичної культури СРСР була створена секція волейболу. А вже через рік регулярно проводяться першості Радянського Союзу. Ставши лідерами вітчизняного волейболу, спортсмени Москви удостоїлися пошани представляти його на міжнародній арені, коли гістьми і суперниками в 1935 році були афганські спортсмени. Незважаючи на те, що ігри проводилися за афганськими правилами, радянські волейболісти одержали переконливу перемогу. В роки Великої Вітчизняної війни волейбол продовжували культивувати у військових частинах. Вже в 1943 році починають оживати волейбольні майданчики. З 1945 року відновляються першості СРСР, рік від року удосконалюється техніка та тактика.

Рік 1947-ий ознаменувався виходом наших волейболістів на міжнародну арену. На першому Всесвітньому фестивалі молоді в Празі був проведений турнір з волейболу, у якому перемогли радянські волейболісти.

У 1948 році Всесоюзна секція волейболу вступила в члени Міжнародної федерації волейболу (і не американські, а наші правила гри лягли в основу міжнародних), а в 1949 році наші гравці вперше прийняли участь в офіційних міжнародних змаганнях. Волейболістки збірної СРСР дебютували на чемпіонаті Європи в Празі і відразу ж завоювали титул найсильніших. І першими олімпійськими чемпіонами на Олімпіаді 1964 року в Токіо стала наша чоловіча збірна. Перемагала вона і на Олімпіадах у Мехіко в 1968 р., і в Москві в 1980 р. А жіноча збірна чотири рази поспіль (1968, 1972, 1980 і 1988 р. м.) завойовувала титул олімпійських чемпіонів.

На чотирьох Олімпіадах поспіль (із 1964 р.) виступала Інна Рискаль. У неї 4 олімпійські медалі - 2 золоті і 2 срібні. У В'ячеслава Зайцева 4 медалі чемпіонатів світу, також 2 золоті і 2 срібні. По 6 золотих медалей чемпіонатів Європи у В'ячеслава Зайцева і Олександра Савіна.

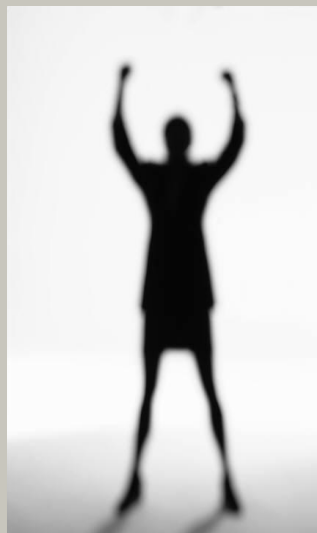
У жовтні 1968-го з Мехіко з ХІХ Олімпіади з золотими медалями поверталася волейбольна команда СРСР, яка складалася, в основному, з гравців клубів України. Це були переломні для розвитку волейболу роки. Міжнародна федерація волейболу видала Указ про дозвіл перенесення рук при блокуванні через сітку на бік команди суперника. Нововведення оновило тактику волейболу, модернізувало характер гри. Еволюційний розвиток волейболу тривав у напрямку збільшення темпу, швидкості й універсалізації. Збільшувалася кількість нападаючих гравців у командах. Їх стало 4, згодом — 5. У цей період і «зійшла зірка» волейболістів України. На ІV Спартакіаді Народів СРСР у Москві (12 — 22 червня 1967 р.) команда України була першою, хоча напередодні фахівці віддавали перевагу збірним Москви, Росії, Ленінграда й Казахстану.

Тому на основі клубів України було сформовано збірну СРСР, яка готувалася до ХІХ Олімпійських ігор у Мехіко. Це принесло «золоті плоди».

Ігри ХІХ Олімпіади закінчилися перемогою команди СРСР, за яку виступали:

харків'яни Юрій Поярков і Василь Матушеvas, Станіслав Люгайло (Донецьк), одесити Євген Лапинський, Віктор Михальчук, Едуард Сибіряков, Георгій Манзолевський, луганчанин Володимир Беляєв, киянин Борис Терещук і Володимир Іванов (м. Коростень). Їм допомагали Валерій Кравченко й Олег Антропов (обидва з Алма-ати) й Іван Бугаєнков (Рига), котрі виходили, переважно, на заміну.

На сьогоднішній день Український волейбол притерпів багато змін та здобув визнання на міжнародній арені. За останній період починаючи з проголошення незалежності України Федерація волейболу України веде плідну роботу з розвитку волейболу як на Україні так і Українського волейболу за кордоном. Збірні команди України усіх рівнів беруть участь в усіх офіційних змаганнях, що проводилися Міжнародною Федерацією волейболу та Європейською Конфедерацією волейболу. Національна жіноча збірна команда посіла 4-те місце у фіналі Чемпіонату Європи 2001 р.. Національна чоловіча збірна взявши участь у відбіркових змаганнях Чемпіонату Європи 2001 р. та 2003 р. не потрапила до фіналу.

У європейському олімпійському предкваліфікаційному турнірі чоловіча збірна вибула зі змагань на стадії півфіналу.

Юніорська жіноча збірна України виборола срібні медалі на Чемпіонаті Європи 2002 р. та 6-те місце на Чемпіонаті Світу 2003 р. За цей період значно виріс рівень виступів клубних команд у Європейських Кубках: харківський “Локомотив”, багаторазовий чемпіон та володар Кубка України серед чоловічих команд, триразовий фіналіст Європейського Кубка Топ команд, посів 4 місце у 2002 році, 2-ге – у 2003 році та виборов цей почесний Європейський трофей у 2004 році. Завдяки такому високому результату команда “Локомотив” заявила для участі у Європейській Лізі Чемпіонів Індезит. Жіноча команда “Дженестра” м. Одеса посіла 3-тє місце у Європейському Кубку Топ команд у 2001 році та 4-тє місце у 2003р..

З метою відродження багаторічних традицій волейболу серед студентства у 2000 році було проведено перші змагання серед студентів вищих навчальних закладів III та IV рівнів акредитації, які стали першим кроком до утворення студентської ліги України. Сьогодні ця ліга об'єднує 40 команд, що представляють 19 регіонів України.

Історія виникнення та розвитку пляжного волейболу

Останнім часом пляжний волейбол набуває широкого розповсюдження популярності, як у світі, так і в Україні на відміну від минулих років він досяг

високого професійного рівня. Змагання у версіях AVP та FIVB не поступаються сезонам у NHL та NBA і тривають більш ніж півроку.

У волейбол на піску в двадцяті - тридцяті роки грали в Болгарії, Латвії, СРСР, США, Франції, Чехословаччини. Пляжний волейбол з двома гравцями на майданчику з'явився в США в 1930 р. В кінці ХХ століття він одержав дуже широке поширення у світі й у 1993 р. на сесії МОК у Монте-Карло він був визнаний олімпійським видом спорту. Самим відповідним місцем для виникнення нового виду спорту була Санта-Моніка (California) де перші волейбольні корти були перенесені на пляж, а команди грали шість на шість.

У 1930 році пляжний волейбол стає основним видом розваги на французькому нудистському пляжі, заснованим у французькому Франкінвіле. Перший матч з пляжного волейболу з командами, що перебувають із двох учасників, зіграний у тієї ж Санта-Моніке. Пляжний волейбол можна було побачити у Франції, в околицях Софії, Праги і Риги. У США в пляжному волейболі люди знаходили засоби запобігання і лікування депресій, причому кількість людей у команді змінювалось (3-4 чоловік).

У 1947 році був проведений перший офіційний турнір з пляжного волейболу у Каліфорнії, організований компанією Holzman.

У 1948 році перший турнір, проведений у Лос-Анджелесе, у якості призового фонду мав шухляду Пепсі . У 1983 р. створена AVP - Association of volleyball Professionals У 50-70 р.р. йшла популяризація даного виду спорту, єдиних правил, однак, на той момент так і не було зафіксовано. Загальна концепція змагань була розроблена тільки до 1976 р., у 1978 р. головним спонсором офіційних турнірів стає Jose Cuervo Tequila, а в 1981 р. до неї приєднався Miller Brewing, У 1987 р. відбувся перший чемпіонат світу з версії FIVB. Призовий фонд, що відповідно до трирічного контракту з компанією Miller, для турнірів AVP склав 4,5 мільйонів доларів США.

У 1992 р. в Іспанії відбувся перший жіночий турнір за версією FIVB. 21 вересня Міжнародний олімпійський комітет дав пляжному волейболу статус олімпійського виду спорту. Зараз офіційний календар ФІВБ включає наступні змагання з пляжного волейболу: турніри в програмі літніх Олімпійських ігор (із 1996 р.), чемпіонати світу (із 1987 р. для чоловіків, із 1992 р. для жінок) і Світовий тур (із 1989 р. для чоловіків, із 1993 р. для жінок), етапи (турніри) які протягом сезону проводяться в різних країнах.

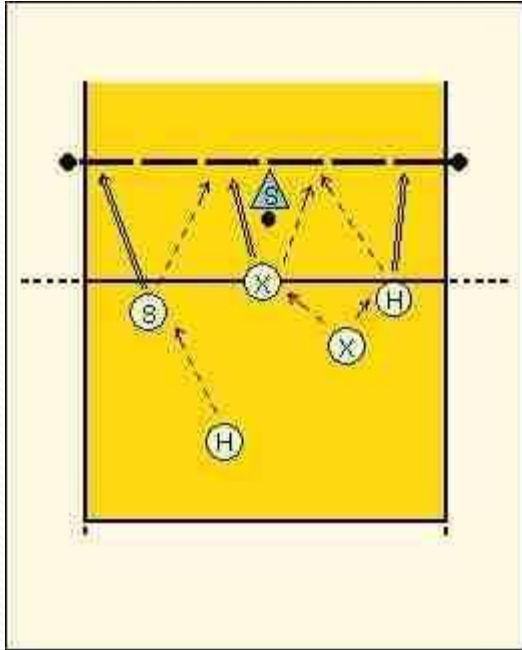
У СРСР перші офіційні змагання з пляжного волейболу були проведені у 1986 р. У 1989 р. був розіграний Кубок Москви й у тому ж році вперше був розіграний Кубок СРСР серед чоловіків. У 1989 р. волейболісти СРСР дебютували у чемпіонаті світу й у Світовому турі. У 1996 році на олімпіаді в Атланті 24 чоловічих і 16 жіночих команд представляли свої країни на першому в історії олімпійському турнірі. На початку 1996 року при ФВУ було утворено комісію з пляжного волейболу, а згодом і Асоціацію, у державі відбувалися змагання з пляжного волейболу, але вони не мали більш-менш організованого та масового характеру. У першому офіційному чемпіонаті України серед чоловіків, який відбувся влітку 1996 року, взяли участь 15 дуетів. У сезоні 2000 року цифри були вже інші: у чоловіків-57, і понад 25-у жінок. Щорічно проводяться Чемпіонати та Кубки України з пляжного волейболу, першості серед юнаків та дівчат. Провідним регіоном з розвитку пляжного волейболу є Запорізька область. Завдяки значній підтримці спонсора - компанії "Укрзернопром" – в м.Києві у 2001 та 2002 р.р. проведено три офіційних "Челенджери*ФІБВ",. У 2002 р. вперше в історії, саме в Україні, м.Іллічівську, проведений Кубок ЄКВ серед юнаків та дівчат. Щороку росте географія пляжного волейболу : з'явилися нові центри пляжного волейболу в Ужгороді, Краматорську, Харкові, Сумах, створені обласні осередки пляжного волейболу в Харківській та Рівненській областях.

Еволюція правил

змагань

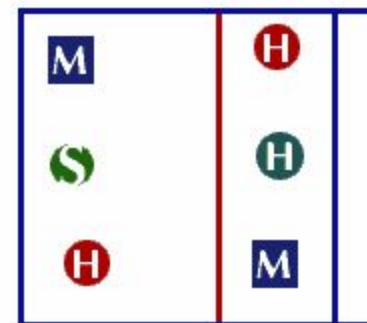
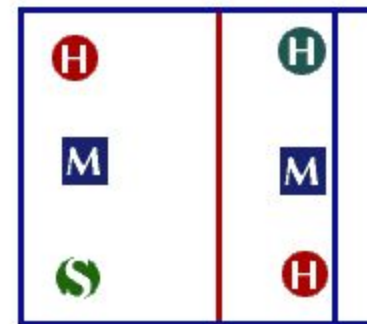
Протягом усього періоду існування правила змагань з волейболу змінювалися, відображаючи зміну техніко-тактичних концепцій ведення гри. Першим укладачем правил змагань з волейболу в СРСР стала всесоюзна баскетбольна секція, на засіданні якої в 1922 р. вперше обговорювалися правила з волейболу, перекладені бюро перекладів Головної військової школи фізичної освіти трудящих.

У січні 1925 р. Московською секцією фізичної культури (МСФК) спортивних ігор були затверджені правила гри у волейбол. З 1928 р. починає комплектуватися суддівський корпус, що до 1929 р. склав 36 чоловік. Робота зі створення суддівського корпусу проводилася під керівництвом іспитової-кваліфікаційної комісії секції ручних ігор (С. Фельдман, А. Поташник, М. Черкасов).

На I Всесоюзній спартакіаді 1928 р. виникли перші різночитання правил гри. Команда Далекого Сходу виконувала нападаючий удар без затримки, а москвичі — «поштовхом» (із затримкою). Після спартакіади москвичі виключили зі свого арсеналу виконання атакуючого удару «поштовхом».

У 1929 р. був проведений перший суддівський семінар, на якому обговорювалися оцінки виконання різних технічних прийомів, була вироблена єдина методика суддівства. Так, у тому ж році москвич Н. Рибін вперше став застосовувати облудні дії. Відразу ж пішла реакція на новий прийом — з'явився гравець, що страхує, видозмінилася розміщення гравців на майданчику. Обговоривши матеріал, що накопичився, із питань суддівства, секція ручних ігор Всесоюзної секції фізкультури і спорту (ВСФК) у середині 1931 р. внесла ряд уточнень з правил гри з волейболу. До 1952 р. правила змагань з волейболу випускалися епізодично. У 1952 р. були випущені міжнародні правила, а починаючи з 1956 р. правила змагань з волейболу в СРСР відповідають міжнародним правилам.

Раз у чотири роки, під час проведення волейбольного турніру на олімпійських іграх, проводяться конгреси Міжнародної федерації з волейболу (ФІВБ), на яких затверджуються зміни окремих розділів правил змагань. З такою же періодичністю випускаються правила й у нашій країні. З обліком зростаючих можливостей спортивної індустрії — введенням у будівництво безлічі прекрасних Палаців спорту, спортивних залів підвищувалися вимоги до ігрового поля, висоти залу, освітленню. Якщо правилами 1953 р. передбачалася висота стелі не менше 5 м, то в 1966 р. — вже не менше 7 м, а з 1974 р. вводиться доповнення: висота залу при проведенні всесоюзних змагань повинна бути не менше 9 м, а при проведенні міжнародних — 12,5 м. З 1980 р. введена вимога до освітленості ігрового поля — від 500 до 1500 лк. Якщо ще в 1966 р. глибина зони подачі була обмежена 2 м, то з 1974 р. вона збільшена до 8 м, а за бічними лініями забіги збільшилися до 5 м

Послідовно проводяться зміни, спрямовані на підвищення видовищність змагань, зменшення різних умовностей, що обмежували ігрові дії спортсменів. У 1960 р. було дозволено наступати на середню лінію, а з 1974 р. — переступати лінію за умови торкання її частиною ступні (ступнею).

Для правильного визначення польоту м'яча над сіткою з 1970 р. у комплектацію сітки введені антени, що прикріплюються до обмежувальних стрічок. Змінюються габарити м'яча і його вага: так, у 1953 р. окружність його обмежувалася 65-68 см (вагу 250- 300 г), у 1966 р. — 65-67 см (вага 250-280 г), а з 1974 р. і дотепер - 66 ± 1 см (вага 270 ± 10 г). З 1974 р. вводиться вимога до внутрішнього тиску м'яча — спочатку $P = 0,48-0,52$ кг/см², а з 1980 р. — $P = 0,4-0,45$ кг/см², у теперішній час – 0.30-0.325 кг/см².

Велику роль у розвитку волейболу зіграли зміни, що приймалися в частині визначення правильності виконання технічних прийомів.

З 1966 р. дозволене блокування з переносом рук, а з 1976 р. торкання на блоці не входить у кількість трьох дозволених торкань. З листопада 1984 р. введено істотне послаблення при виконанні першої передачі способом знизу: «При виконанні першої передачі способом знизу дозволене багатократне, уривчасте торкання м'ячем різних частин тіла вище пояса». Ця зміна дозволила успішно приймати найсильніші нападаючі удари і каверзні подачі. Одночасно з цим було заборонено блокувати подачу й атакувати з подачі.

На Олімпіаді в Сіднеї у волейболі відбулися самі серйозні зміни за останні десятиліття свого розвитку - введена позиція гравця "ліберо" і кожна команда зможе заробляти очко не тільки на своїй подачі; але і на подачі противника, змінився формат партії (кожна партія грається до 25 очків з мінімальною перевагою в 2 очка, крім 5-ої вирішальної партії (до 15 очків з перевагою в 2 очка)); відбулися деякі зміни в грі з м'ячем (дозволено при першому командному торканні послідовне торкання м'яча під час однієї дії, дозволено торкання м'яча будь-якою частиною тіла); в грі біля сітки (торкання сітки не вважається помилкою крім випадків коли гравець торкається сітки під час ігрової дії з м'ячем); введено одну спробу подачі тривалістю 8 секунд; відбулися зміни в шкалі покарань.

В даний час Міжнародна федерація волейболу продовжує пошук шляхів підвищення видовищності волейбольних змагань.

